

P r o t o k ó ł

obrad sejmowych z dnia 16. Grudnia 1865.

Posiedzenie dwunaste.

Obecni: Marszałek xiążę Sapieha.

Sekretarze: Grocholski, Kulezycki, Paszkowski, Ludwik hr. Wodzicki.

C. k. komisarz rządowy: radzca dworu Possinger.

Obecnych posłów przy otwarciu 115, w ciągu posiedzenia 132.

Marszałek otwiera posiedzenie o godzinie 11¹/₄.

Protokół posiedzenia z dnia 14. Grudnia odczytany jest i po sprostowaniu żądaniem przez posłów Węzyka i x. Pawlikowa przyjęty.

Sekretarz Ludwik Wodzicki odczytuje dalszy ciąg petycyj wniesionych do Sejmu, poczynając od nru. 40. do nru. 54. włącznie.

Sekretarz Kulezycki odczytuje nadeszłe do Sejmu wnioski od posłów:

1. Wniosek poparty posła Eliasza Zahorjki: „Wysoki Sejm raczy uchwalić: Poleca się komisji administracyje, aby ta przpatrzywszy rozporządzenia dotyczące przemysłu młynarskiego, zestawila nowy projekt do ustawy regulującej tenże przemysł w kraju naszym na podstawie wolnej konkurencyi do zaprowadzenia nowych młynów rozmaitego rodzaju — i ten projekt Wys. Izbie jeszcze tej kadencyi pod obradę i uchwałę przedłożyła.“

2. Posła Lwa Trzeszczakowskiego: „Wysoki Sejm raczy uchwalić: aby przedsięwzięte były odpowiednie środki, żeby gospodarstwo wiejskie we wszystkich szkołach ludowych wszechstronnie obuczane, i w tychże szkołach jak najprędzej wprowadzone było. — Wniosek ten na zapytanie przez Marszałka uczynione, znaczną ilością głosów jest poparty.“

3. Posła Mikołaja Demkowa: „Wysoki Sejm raczy przedsięwziąć potrzebne środki, żeby na przyszłość rekruty od gmin chrześcijańskich osobno, a od żydowskich osobno, wedle liczby dusz odstawiali się.“ Wniosek po zapytaniu przez Marszałka, jest poparty.

Komisarz rządowy składa do rąk Marszałka oświadczenie c. k. Namiestnika, że Jego C. K. Apostolska Mość najwyższem postanowieniem z dnia 11. b. m. zezwolić raczył, aby na zapomogi dla dotkniętych głodem galicyjskich właścicieli małych posiadłości, zaasygnowaną była za gwarancją kraju suma pół miliona złotych austr. ze środków Państwa do dyspozycyi Wysokiego Sejmu, a względnie Wydziału krajowego jako pięć procentowa pożyczka, mająca być spłaconą w trzech równych rocznych ratach, począwszy od 1. Stycznia 1867. — Wyplacenie kwoty częściowej 100.000 zhr. w. a. jest już zarządzone, a dalsze wypłaty nastąpią za zgłoszeniem się Wydziału krajowego.

Wniosek rządowy jest, aby przedmiot ten zamieszczonym był na najbliższym porządku dziennym w celu umocowania Wydziału krajowego.

Izba przyjmuje wniosek posła Zyblikiewicza co do skróconego w tym przedmiocie postępowania, poparty przez posła hr. Gołuchowskiego, — aby oświadczenie rządowe odesłaniem zostało zaraz do komisji głodowej, i — z dodatkiem posła Grocholskiego — aby komisya ta nie była obowiązana do wydrukowanego już swego sprawozdania czynić dodatkowego pisemnego wniosku, lecz aby ustnie rzecz tę przedstawiła.

P. komisarz rządowy składa do laski marszałkowskiej projekt terytoryalnego podziału królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem z zaproszeniem od c. k. Namiestnika, aby Sejm zechciał udzielić Rządowi zdania swego co do tego projektu. Do tego projektu dołączone sa motywa, a oraz p. komisarz rządowy oświadcza, że komisji której przekazany będzie do zbadania ten projekt, udzielone zostaną wszelkie potrzebne objaśnienia i daty.

Marszałek oznajmia, iż propozycję o wybranie komisji do rozpoznania tego projektu odkłada do przyszłego posiedzenia.

Z porządku dziennego poseł Kraiński wnosi w imieniu Wydziału krajowego :

1. Projekt do instrukcji dla Wydziału krajowego stosownie do postanowienia §. 32. statutu.

2. Tenże poseł Kraiński w imieniu Wydziału krajowego stawia umotywowany wniosek: „Wysoki Sejm zechce przy zachowaniu postanowienia §. 38. statutu krajowego i z zastrzeżeniem najwyższej sankcji Jego C. K. Apostolskiej Mości uchwalić: po drugiem ustępie §. 13go statutu krajowego, ma być umieszczony jako trzeci ustęp dodatek następującej treści: Wszelako członka Wydziału krajowego, wybranego przez całe zgromadzenie sejmowe, może zastąpić zastępca innego członka równie przez całe zgromadzenie sejmowe wybranego, jeżeli właściwy ubywającego członka zastępca także jest przeszkodzony.“

Marszałek proponuje, aby co do tych dwóch wniosków Wydziału krajowego razem postanowić, do jakiej odesłane być mają komisji.

Poseł Zyblikiewicz z powodu, że oprócz tych będą jeszcze inne w związku z niemi będące wnioski, wnosi, aby wybraną została do nich osoba z całego Sejmu komisya z 5ciu członków złożona. Wniosek ten poparty przez wielu posłów i przez Marszałka dany pod głosowanie jest przyjętym.

Poseł Kraiński w imieniu Wydziału krajowego wnosi :

3. Projekt ustawy służby krajowej.

Izba na zapytanie Marszałka, uchwała odesłanie tego projektu do tej samej komisji wybrać się mającej.

Tenże poseł w imieniu Wydziału krajowego wnosi :

4. Projekt etatu osób i płacy urzędników i służ Wydziału krajowego.

Projekt ten przeznaczonym jest przez Izbę do tejże samej komisji.

Poseł Pietruski przedstawia w imieniu Wydziału krajowego, umotywowany wniosek tyczący się uposażenia fundacyi Alexandra hr. Stadnickiego.

Marszałek wnosi, aby odesłać ten wniosek pod rozpoznanie komisji funduszowej. — Poseł Zyblikiewicz przedstawia, aby raczej odesłanym był do komisji budżetowej. Wniosek posła Zyblikiewicza upada. Izba uchwała odesłanie do komisji funduszowej.

Z porządku dziennego przychodzi wniosek hr. Adama Potockiego tyczący się utworzenia komisji do spraw edukacyjnych. Wnioskodawca popiera swój wniosek żądając, aby komisya składała się z 5ciu członków wybranych z Sejmu, i aby wybór jej odłożonym był do drugiego odczytania wniosku.

Poseł x. Giniewicz stawia wniosek, aby ta komisya tak ważna złożoną była z 8 członków z całego Sejmu wybrać się mających. Poseł Zyblikiewicz sądzi, że według zwyczaju wniosek ma być po pierwszym odczytaniu przesłany do komisji, a ta komisya może być wybraną później. Poseł Grocholski jest za wyborem komisji zaraz. Poseł Adam Potocki, godząc trudności z regulaminu wynikające, proponuje, aby wniosek jego odesłanym był do Wydziału krajowego celem przedstawienia go później Sejmowi. Wniosek odesłania do Wydziału krajowego upada. Izba uchwała odesłanie onego wprost do komisji. Wniosek x. Giniewicza upada. Izba uchwała skład komisji z pięciu członków. Również Izba uchwała, że ci pięciu wybrani być mają z całego Sejmu. — Nareszcie uchwała Izba, aby wybór komisji na później był odłożonym. Poseł Zyblikiewicz wnosi, aby wybory do komisji, której przekazanymi będą cztery wnioski Wydziału krajowego, dziś odczytane również na później odłożonymi były. Izba wydaje uchwałę z tym wnioskiem zgodną.

Z porządku dziennego przychodzi pierwsze czytanie wniosku posła Smolki tyczącego się przeniesienia do Lwowa dyrekcji i rad zawiadowczych kolei żelaznych lwowsko-krakowskiej i lwowsko-czeraniowieckiej. Wnioskodawca popiera swój wniosek. Uchwałą Izby wniosek odesłanym jest do komisji administracyjnej.

Następnie wniosek posła Hebdy, tyczący się zniżenia opłaty od przeniesienia własności z tytułu spadku. Wnioskodawca popiera wniosek. Izba uchwała zgodnie z życzeniem wnioskodawcy, odesłanie wniosku do komisji prawnej.

Z porządku w imieniu komisji administracyjnej hr. Henryk Wodzicki czyta sprawozdanie o wniosku posła Kmietowicza, tyczącym się podwyższenia dyjet poselskich. Upřednio sprawozdawca prosi najprzód o Izby orzeczenie co do formy odrzucenia, które komisya stawia. Po objaśnieniu w tej mierze

przechodząc do rzeczy, wnosi odrzucenie wniosku posła Kmiotowicza. Przemawiają za wnioskiem tym posłowie Golejowski, Koczyński, Smolka i Ludwik Skrzyński, przeciw wnioskowi poseł Zyplikiewicz.

Poseł Hubicki, należący do mniejszości w komisji, stawia poprawkę następującą: „Sejm raczy uchwalić; a) podniesienie dyjet dla posłów krajowych podczas teraźniejszej kadencji na 5 zlt. w. a. dziennie; — b) podczas zawieszenia posiedzeń dłuższego nad dni 8, dyjety ustają i będą wypłacane koszta podróży tam i napowrót.“ Marszałek podaje pod głosowanie przejście do porządku dziennego nad wnioskiem komisji, — Izba większością głosów to przejście do porządku dziennego przyjmuje.

Marszałek zamyka posiedzenie o godzinie 3ciej, zapowiada przyszłe posiedzenie na dzień 19. Grudnia we Wtorek o godzinie 11tej z następującym porządkiem dziennym:

1. Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego o politycznym podziale kraju.

2. Drugie czytanie przedłożenia rządowego o zaprowadzeniu roku słonecznego jako administracyjnego dla funduszów i zakładów krajowych.

3. Drugie czytanie przedłożenia rządowego o prowizorycznem rozpisaniu dodatków krajowych do podatków.

4. Drugie czytanie wniosków w sprawie zapobieżenia głodowi.

5. Wybór członków do komisji dla spraw Wydziału krajowego.

6. Wybór członków do komisji edukacyjnej.

Po odczytaniu protokołu, poprawki wniesione do niego zostały za zgodą Izby wpisane:

a) przeciw wnioskowi p. Kmiotowicza o podwyższenie dyjet poselskich przemawiał także poseł x. Naumowicz;

b) poprawka p. Hnbickiego tycząca się podwyższenia dyjet poselskich, w dwóch częściach, podana przez Marszałka pod głosowanie, upadła.

L. Sapieha w. r.

Franciszek Paszkowski w. r.

L. Wodzicki w. r.

Dalszy ciąg petycyj do 16. Grudnia 1865. r. wniesionych do Sejmu.

40. Urzędnicy emeryci byłego niegdyś wolnego miasta Krakowa przez posła Lipczyńskiego, o polepszenie losu.
 41. Gmina miasta Brzostek przez posła Kobaka, użala się na dowolne udzielanie konsensów przez urząd powiatowy do wyszynku słodkich napojów spirytusowych.
 42. Kornicki Michał z synami zamieszkali w Rosyi przez posła Grocholskiego, o wyjednanie im paszportów austriackich.
 43. Heilman Józef lekarz przez posła Grocholskiego, wskazuje niestosowne postępowanie władz przy policyjno-weterynarskich komisjach.
 44. Magistrat miasta Jasła przez posła Grocholskiego, o utworzenie gimnazjum niższego.
 45. Magistrat miasta Jasła przez posła Grocholskiego, o zmianę ustawy sejmowej wyborczej.
 46. Pęxa Jan z Czarnego Duuajca przez posła Grocholskiego, w sprawie rozdrobnienia gruntów.
 47. X. Kerschka Jakób przez posła Krzeczunowicza, o nielegalnem postępowaniu przy wyborze posła na Sejm w Rohatynie.
 48. Gmina Żabie przez posła Łepkaluka, o zabronienie jej użytku z lasów i pastwisk.
 49. Gmina Chałupki Dusowskie przez posła x. Antoniego Dobrzańskiego, o odpisanie podatków na rok 1866.
 50. Gmina Bolestraczyce przez posła x. Antoniego Dobrzańskiego, o odpisanie podatków na r. 1866.
 51. Gmina Dusowce przez posła x. Antoniego Dobrzańskiego, o odpisanie podatków na rok 1866.
 52. Gmina Walawa przez posła x. Antoniego Dobrzańskiego, o odpisanie podatków na rok 1866.
 53. Członkowie gminy Szczérec, Ostrów, Piaski i Łany przez posła x. Kuzińskiego, o uciążliwej opłacie mesznego do kościoła obrz. łac. w Szczérecu.
 54. Szechowicz Seweryn redaktor „Pyśma do hromady“ przez posła Szemelowskiego, o urządzenie kas pożyczkowych z funduszów, które obmyśli Sejm z powodu głodu.
-